

2026/1734

17.7.2026

PROVÁDĚCÍ NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) 2026/1734

ze dne 16. července 2026,

kterým se mění příloha I nařízení Rady (ES) č. 1099/2009 o ochraně zvířat při usmrcování, pokud jde o povolení omračování za použití nepenetračního perkusního přístroje a omračování pomocí dusíkové vysoce expanzní pěny

(Text s významem pro EHP)

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie,

s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 1099/2009 ze dne 24. září 2009 o ochraně zvířat při usmrcování⁽¹⁾, a zejména na čl. 4 odst. 2 uvedeného nařízení,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Příloha I nařízení (ES) č. 1099/2009 stanoví metody omračování, které se mají používat k omračení zvířat. Podle čl. 4 odst. 2 nařízení (ES) č. 1099/2009 může být příloha I uvedeného nařízení změněna s cílem zohlednit vědecký a technický pokrok na základě stanoviska Evropského úřadu pro bezpečnost potravin (dále jen „úřad“) za předpokladu, že nová metoda zajistí přinejmenším stejnou úroveň řádného zacházení se zvířaty, jakou zajišťují stávající metody. Příloha může být změněna na základě nových vědeckých a technických informací.
- (2) Metoda nepenetračního perkusního přístroje spočívá v použití přístroje s hříbovitě zakončeným projektilem, u něhož při nárazu do lebky nedojde k průniku do mozku, což způsobí ztrátu vědomí zvířete v důsledku otřesu mozku a v případě novorozených zvířat smrt.
- (3) Komise požádala úřad, aby vydal stanoviska, která by sloužila jako spolehlivý vědecký základ pro budoucí diskuse na úrovni Světové organizace pro zdraví zvířat (WOAH) v souvislosti s revizí příslušných norem týkajících se řádného zacházení se zvířaty při porážce a usmrcování. V letech 2019 až 2024 přijal úřad řadu stanovisek týkajících se řádného zacházení s různými druhy zvířat při porážce a během usmrcování.
- (4) V roce 2020 přijal úřad stanovisko týkající se řádného zacházení s prasaty při usmrcování pro jiné účely než porážku⁽²⁾ (dále jen „stanovisko týkající se prasat“). Na základě vědeckých studií o humánních metodách utracení používaných u novorozených selat usmrčených v hospodářství dospělo stanovisko týkající se prasat zejména k závěru, že:
 - bylo prokázáno, že nepenetrační perkusní přístroj je použitelnou metodou vedoucí k okamžitému omračení, po němž u novorozených selat následuje smrt, a že
 - tato metoda je účinná a vede ke ztrátě vědomí pouze tehdy, je-li použita za určitých podmínek (zejména pokud jde o znehybnění zvířete, polohu přístroje na hlavě při výstřelu a kinetickou energii produkovanou přístrojem).
- (5) Ve svém stanovisku týkajícím se prasat úřad EFSA posoudil údaje z různých studií zabývajících se omračováním za použití nepenetračního perkusního přístroje, které se omezovaly především na selata do 10,9 kg živé hmotnosti. Stanovisko vedlo k závěru, že pneumatické nepenetrační pistole s upoutaným projektilem, které mohou vyvinout dostatečnou kinetickou energii a jsou umístěny ve správné poloze, zajišťují okamžitou a nevratnou ztrátu vědomí a mozkovou smrt u selat do 10,9 kg živé hmotnosti a vedou ke smrti novorozených selat do 5 kg živé hmotnosti. O účinnosti nepenetračního perkusního přístroje při usmrcení selat o živé hmotnosti vyšší než 5 kg jsou však k dispozici jen omezené vědecké důkazy. Tuto metodu lze proto považovat za metodu usmrcování selat do 5 kg živé hmotnosti a za metodu prostého omračení, pokud se používá u selat o hmotnosti od 5 do 10 kg.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 303, 18.11.2009, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2009/1099/oj>.⁽²⁾ EFSA opinion on Welfare of pigs during killing for purposes other than slaughter, <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2020.6195>.

- (6) Omračování za použití nepenetračního perkusního přístroje je již v příloze I nařízení (ES) č. 1099/2009 uvedeno pro jiné kategorie zvířat než prasata. Na základě důkazů uvedených ve stanovisku týkajícím se prasat je vhodné změnit přílohu I nařízení (ES) č. 1099/2009 tak, aby umožňovala použití této metody k usmrcování selat o hmotnosti do 5 kg a k prostému omračení v případě selat o hmotnosti od 5 do 10 kg.
- (7) V roce 2024 přijal úřad stanovisko týkající se řádného zacházení s ovci a kozami při usmrcování pro jiné účely než porážku⁽³⁾ (dále jen „stanovisko týkající se ovcí a koz“). Uvedené stanovisko obsahuje závěr, že nepenetrační perkusní přístroj způsobuje ztrátu vědomí v důsledku otřesu mozku a smrt u jehňat a kůzlat až do 4,5 kg živé hmotnosti a je reverzibilní metodou omračování u jehňat a kůzlat o živé hmotnosti od 4,5 do 10 kg. Úřad proto doporučuje omezit používání nepenetračního perkusního přístroje jako metody usmrcování u jehňat a kůzlat o hmotnosti do 4,5 kg. U jehňat a kůzlat o živé hmotnosti 4,5 až 10 kg lze nepenetrační perkusní přístroj použít jako metodu prostého omračení.
- (8) Nepenetrační perkusní přístroj je již v příloze I nařízení (ES) č. 1099/2009 uveden pro použití u přežvýkavců do 10 kg jako metoda prostého omračení. Na základě důkazů uvedených ve stanovisku týkajícím se ovcí a koz a v zájmu zajištění právní jistoty je vhodné změnit přílohu I nařízení (ES) č. 1099/2009 tak, aby umožňovala použití této metody k usmrcování jehňat a kůzlat o živé hmotnosti do 4,5 kg, a stanovit zvláštní požadavky na používání uvedené metody, pokud jde o selata, jehňata a kůzlata.
- (9) Kromě toho by v souladu se stanovisky úřadu EFSA týkajícími se prasat, ovcí a koz mělo omračování za použití nepenetračního perkusního přístroje podléhat zvláštním požadavkům, aby se zajistila buď smrt, nebo ztráta vědomí zvířete. Zejména je nezbytné specifikovat znehybnění a polohu přístroje na hlavě zvířete při výstřelu.
- (10) V souladu s čl. 4 odst. 2 nařízení (ES) č. 1099/2009 může každá osoba, která má zájem o povolení nové nebo upravené metody omračování, předložit nezbytné technické a vědecké údaje. Na tomto základě Komise požádá úřad, aby posoudil vědecké nebo technické informace a to, zda tyto metody v porovnání se stávajícími metodami omračování zajistí rovnocennou nebo lepší úroveň řádného zacházení se zvířaty.
- (11) Dne 22. prosince 2021 obdržela Komise od provozovatele podniku (dále jen „žadatel“) žádost o aktualizaci přílohy I nařízení (ES) č. 1099/2009 tak, aby zahrnovala použití dusíkové vysoce expanzní pěny k omračování a usmrcování prasat a drůbeže. Žadatel vysvětlil rovnocennost této metody ve vztahu ke stávajícím metodám uvedeným v příloze I a předložil řadu publikací a technických informací k odůvodnění žádosti.
- (12) Dne 13. května 2022 požádala Komise úřad, aby v návaznosti na tuto žádost poskytl vědecké stanovisko.
- (13) Dne 3. června 2024 přijal úřad stanovisko k používání dusíkové vysoce expanzní pěny k omračování a usmrcování prasat a drůbeže⁽⁴⁾. V tomto stanovisku se zejména konstatuje, že:
- expozice prasat vysoce expanzní pěně (stupeň expanze 1:> 250) naplněné dusíkem, která vede k anoxii (< 2 % objemových zbytkového kyslíku), zajišťuje přinejmenším rovnocennou úroveň řádného zacházení se zvířaty jako v případě expozice oxidu uhličitému (CO₂) ve vysoké koncentraci,
 - expozice drůbeže vysoce expanzní pěně (stupeň expanze 1:> 250) naplněné dusíkem, která vede k anoxii (< 2 % objemu zbytkového kyslíku), zajišťuje přinejmenším rovnocennou úroveň řádného zacházení se zvířaty jako v případě expozice CO₂ ve vysoké koncentraci, zejména při plynování celé haly, a přinejmenším rovnocennou úroveň řádného zacházení se zvířaty jako v případě usmrcení v elektrické vodní lázni.

⁽³⁾ EFSA opinion on welfare of sheep and goats during killing for purposes other than slaughter, <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2024.8835>.

⁽⁴⁾ EFSA opinion on the use of high expansion foam for stunning and killing pigs and poultry, <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2024.8855>.

- (14) Údaje předložené žadatelem a posouzené úřadem, které vycházejí z různých studií o omračování za použití dusíkové vysoce expanzní pěny uvedených ve stanovisku úřadu, se omezují na prasata o živé hmotnosti od 15 do 41 kg a nosnice a kuřata chovaná na maso všech věkových kategorií. Neexistují žádné důkazy o tom, že použití této metody k omračování nebo usmrcování jiných zvířat než uvedených kategorií prasat a drůbeže zajišťuje úroveň řádného zacházení se zvířaty přinejmenším rovnocennou úrovni zajištěné expozicí CO₂ ve vysoké koncentraci.
- (15) Vzhledem k tomu, že omračování pomocí dusíkové vysoce expanzní pěny je metodou, která není uvedena v příloze I nařízení (ES) č. 1099/2009, a že tato metoda zajišťuje úroveň řádného zacházení rovnocennou alespoň jedné ze schválených metod, je vhodné zařadit ji do přílohy I nařízení (ES) č. 1099/2009 pouze pro výše uvedené kategorie zvířat.
- (16) V souladu se stanoviskem EFSA k používání dusíkové vysoce expanzní pěny k omračování a usmrcování prasat a drůbeže se musí na dusíkovou vysoce expanzní pěnu vztahovat zvláštní požadavky, které zajistí její účinnost při způsobení ztráty vědomí a smrti za použití kontejnerů pro usmrcování prasat a drůbeže v zemědělských podnicích pro jiné účely než porážku. Proto je vhodné změnit přílohu I nařízení (ES) č. 1099/2009 a stanovit zvláštní požadavky na používání uvedené metody u prasat a drůbeže, zejména pokud jde o koncentraci kyslíku, dobu expozice, stupeň expanze pěny a rychlost produkce pěny.
- (17) Příloha I nařízení (ES) č. 1099/2009 by proto měla být změněna.
- (18) Opatření stanovená tímto nařízením jsou v souladu se stanoviskem Stálého výboru pro rostliny, zvířata, potraviny a krmiva,

PŘIJALA TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

Příloha I nařízení (ES) č. 1099/2009 se mění v souladu s přílohou tohoto nařízení.

Článek 2

Toto nařízení vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne 16. července 2026.

Za Komisi
předsedkyně
Ursula VON DER LEYEN

PŘÍLOHA

Příloha I nařízení (ES) č. 1099/2009 se mění takto:

1. kapitola I se mění takto:

a) v tabulce 1 se řádek 2 nahrazuje tímto:

„Č.	Název	Popis	Podmínky použití	Klíčové parametry	Zvláštní požadavky kapitoly II této přílohy
2	Nepenetrační perkusní přístroj	Těžké poškození mozku vyvolané nárazem upoutaného projektilu bez penetrace. Usmrcení selat do 5 kg živé hmotnosti a jehňat a kůzlat do 4,5 kg živé hmotnosti. Prosté omrácení: — selat o hmotnosti 5 až 10 kg, — přežvýkavců o hmotnosti do 10 kg, s výjimkou jehňat a kůzlat o hmotnosti do 4,5 kg, — drůbeže, — králíků, — zajíců.	Přežvýkavci do 10 kg živé hmotnosti. Selata do 10 kg živé hmotnosti. Drůbež, králíci a zajíci. Porážka, depopulace a další situace.	Poloha a směr střely. Vhodná rychlost, kinetická energie, průměr a tvar projektilu podle velikosti a druhu zvířete. Síla použitého náboje. Maximální doba od omrácení do vykrvovacího vpichu nebo usmrcení.	Bod 1.“

b) v tabulce 3 se doplňuje nový řádek, který zní:

„Č.	Název	Popis	Podmínky použití	Klíčové parametry	Zvláštní požadavky kapitoly II této přílohy
8	Dusíková vysoce expanzní pěna	Přímé vystavení zvířat při vědomí umístěných v kontejnerech vyrobených pro daný účel vysoce expanzní pění, která je nosičem dusíku, vedoucí k anoxii snížením koncentrace dostupného kyslíku na méně než 2 %.	Prasata o živé hmotnosti 15 až 41 kg, nosnice a kuřata chovaná na maso. Situace jiné než porážka.	Koncentrace kyslíku. Doba vystavení podmínkám. Stupeň expanze pěny. Průměr bublin a homogenita pěny. Rychlost produkce pěny. Rozprostření pěny.	Bod 11.“

„Č.	Název	Popis	Podmínky použití	Klíčové parametry	Zvláštní požadavky kapitoly II této přílohy
				Hustota osazení. Teplota vody a odpařování dusíku. Pěnotvorná látka. Viditelnost zvířat. Kvalita (měkkost nebo tvrdost) vody.	

2. kapitola II se mění takto:

a) bod 1 se nahrazuje tímto:

1. „Nepenetrační perkusní přístroj

Při použití této metody u přežvýkavců věnují provozovatelé podniků pozornost tomu, aby se zabránilo fraktuře lebky.

U selat se přístroj použije tak, že se způsobí jediný úder na středovou linii kosti čelní, resp. temenní. Tělo selete musí být znehybněno a hlava musí spočívat na tvrdém povrchu.

U novorozených jehňat a kůzlat se použije jediný úder s ústím přístroje přiloženým na středovou linii za temenem (tj. mezi ušima), přičemž brada je stlačena ke krku.“;

b) doplňuje se nový bod 11, který zní:

„11. Dusíková vysoce expanzní pěna

Zbytková koncentrace kyslíku musí být nepřetržitě sledována a musí činit méně než 2 % objemová, dokud nejsou zvířata mrtvá; doba expozice musí být nejméně 5 minut u drůbeže a 7 minut u prasat.

Stupeň expanze pěny se udržuje na hodnotě $1 > 250$.

Průměr bublin v 95 % pěny musí činit nejméně 10 mm a musí být zachována homogenita pěny.

Rychlost produkce pěny musí být dostatečná, aby se kontejner naplnil za méně než 60 sekund.

Rozprostření pěny v kontejneru musí být rovnoměrné a bez vzduchových kapes.

Hustota osazení uvnitř kontejneru musí být přiměřená, aby se zajistila rovnoměrná a současná expozice zvířat anoxii.

Přiváděná voda musí být vlažná a dusík se musí před tím, než dospěje do pěnového generátoru, zcela odpařit.

Pěnotvorná látka nesmí být pro zvířata škodlivá.

Pěna musí být průhledná a nic nesmí překážet pozorování zvířat.“